

Gökhan BOZKURT
Örsan GÜNGÖR
Yunus ÇETİN

Mehmet Akif Ersoy
Üniversitesi,
Veteriner Fakültesi,
Doğum ve Jinekoloji
Anabilim Dalı,
Burdur, TÜRKİYE

Geliş Tarihi : 16.03.2015
Kabul Tarihi : 28.05.2015

Yazışma Adresi
Correspondence

Gökhan BOZKURT
Mehmet Akif Ersoy
Üniversitesi,
Veteriner Fakültesi,
Doğum ve Jinekoloji
Anabilim Dalı,
Burdur - TÜRKİYE

gbozkurt@mehmetakif.edu.tr

OLGU SUNUMU

F.Ü.Sağ.Bil.Vet.Derg.
2015; 29 (2): 125 - 127
<http://www.fusabil.org>

Üç Chinchilla'da Güç Doğuma Bağlı Sezaryen Olgusu

Olgu materyalini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Klinikleri'ne güç doğum şikayeti ile getirilen 3 chinchilla oluşturmaktadır. Chinchillaların radyografik ve ultrasonografik görüntüleme teknikleri ile gebe olduğu doğrulandı. Doğum kanalının tam açılmaması nedeniyle chinchillalara sezaryen operasyonu uygulandı ve 6 yavru canlı olarak alındı. Postoperatif yedinci gün dişişleri alınan chinchillalarda herhangi bir patolojik duruma rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Chinchilla, sezaryen, güç doğum.

Caesarean Section in Three Chinchillas due to Distocia

Case material consisted of 3 chinchillas that brought to Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Clinics of Obstetrics and Gynecology for dystocia complaint. Pregnancy was corrected by radiography and ultrasonography. Caesarean section was performed because of stenosis of birth canal, and 6 live kids were taken. After seven days, the stures were removed. There was no pathological findings in chinchillas.

Key Words: Chinchilla, caesarean, dystocia.

Giriş

Chinchilla (*Chinchilla lanigera*), anavatanı Güney Amerika olan chinchilidae familyasına ait bir rodenttir (1). İyi kalitede kürke sahip olan türün yetiştiriciliğinin yanı sıra pet hayvanı olarak da üretimi yapılmaktadır (2). Yakın zamanda chinchillalarda sezaryen operasyonu rapor edilmemiştir. Reprodüktif olarak Chinchillalar mevsimsel poliöstrik hayvanlardır ve pubertasa 4-5 aylık yaşta ulaşırlar. Çiftleşme sezonu kasım ve mayıs ayları arasındadır. Fakat bu süre ilkbahar ve sonbaharda doğan yavrular için farklıdır. Sonbaharda doğan yavrular pubertasa daha geç ulaşırlar. Seksüel siklusları ortalama 38 gün sürmektedir. Çiftleşmeler genellikle gece saatlerinde olmakta ve ovulasyon çok sayıda çiftleşmeye bağlı olarak spontan olarak gerçekleşmektedir. Gebelik süreleri ortalama 111 gündür ve bir batında 1-6 yavru doğurabilmektedirler (3-5). Yapılan sezaryen girişimlerinde annenin ve yavrunun sağlık durumları takip edilmiş ve fertilitenin devamlılığı amaçlanmıştır.

Olgu Sunumu

Olgu materyalini Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Klinikleri'ne getirilen 3 adet chinchilla oluşturmaktadır. Hasta sahibi; chinchillaların kliniğimize getirilmesinden ortalama 7 saat önce yavru sularının aktığını, karın bölgesinde fetal hareketlerin gözlemlendiğini, ıkmaların aralıklı olarak şiddetlendiğini fakat doğumlarının gerçekleşmediğini bildirdi. Chinchillalarda yapılan palpasyon sonucunda karın boşluğunda yavru izlenimi veren kitlelere rastlandı. Vaginal muayenede vulva ve vaginanın ödemli olduğu, doğum kanalının yavru çıkışına izin verecek genişlikte olmadığı gözlemlendi (Şekil 1).

Ultrasonografik ve radyografik görüntüleme yöntemleri ile gebelik tanıları kesinleştirilerek sezaryen operasyonuna karar verildi (Şekil 2). Preoperatif olarak gentamisin (Gentavilin® - Vilsan, 2 mg/kg – IM) uygulandı (3). Anestezisi için ksilazin (Rompun® - Bayer, 2 mg/kg - IM), ketamin (Ketasol® - İnterhas, 40 mg/kg - IM) kombinasyonu uygulandı (6).

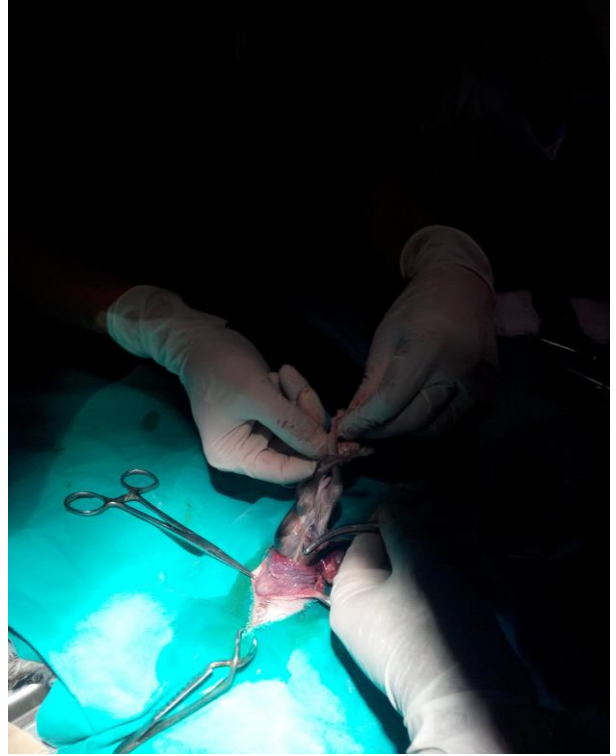
Operasyon bölgesi olarak median hat seçilerek, bölgenin dezenfeksiyonu sağlandı. Üç cm uzunluğunda deri ensizyonları yapıldı. Chinchillaların uterus serozalarında herhangi bir renk değişimi, yırtık ve kanamalı bir alana rastlanmadı. Ensizyonlar serviksine yakın plesenta bulunmayan bölgelerden yapıldı. Böylece doğum kanalına yaklaşan yavruların daha rahat alınması sağlandı. Aynı bölgeden yavru zarlarının alınması sağlandı. Yavru zarlarının rahatlıkla gelmesi dikkat çekti. Her chinchilladan ikişer yavru olmak üzere toplam 6 canlı yavru alındı (Şekil 3).

Şekil 1. Vulva bölgesinde ödemleşme

Şekil 2. Radyografide yavruların görünümü

Şekil 3. Yavrunun uterus içerisinden çıkarılması

Yavrular kurularak küveze alındı. İntrauterin klortetrasiklin hidroklorid (Devamisin – Vetaş, 20 mg/kg – IU) uygulanarak uterus duvarı Schmieden ve Lembert dikişleri ile kapatıldı. Karın boşluğu izotonik NaCl ile yıkandı. Dikiş materyali olarak USP 4.0 emilebilir iplik kullanıldı. Aynı dikiş materyali kullanılarak periton ve kaslar basit ayrı dikişler ile deri ise USP 2.0 emilemeyen dikiş materyali ile yatay U dikişleri kullanılarak kapatıldı. Anneye postoperatif olarak 5 gün boyunca enrofloksasin (10 mg/kg – IM) uygulandı (3). Chinchillaların operasyon sonrası 7. gün dikişleri alındı. Ensizyon bölgelerinde herhangi bir patolojik durumla karşılaşılmadı. Yeme içme eğilimlerinin ise postoperatif 2. gün başladığı belirtildi.

Tartışma

Chinchillalarda doğum yaklaştığında, anoreksi, vajinada mavimsi akıntı, sıklıkla genital bölgelerine bakma görülmektedir. Tüm yavrular ortalama 4 saat içerisinde doğarlar (7). Doğum süresi 4 saatten fazla süren olgularda sezaryen uygulanabilir bir yöntemdir (8, 9). Sunulan olguda chinchillaların 7 saat önce doğumunun başladığı fakat gerçekleşmediği bilinmektedir. Araştırmacılar tarafından chinchillalarda güç doğumlar anneye veya yavruya bağlı sebepler olmak üzere ikiye ayrılır. Anneye bağlı sebepler içinde temel problem uterus tembelliğidir. Uterus tembelliğine yol açan faktörler içinde kalıtsal faktörler, kalsiyum yetersizliği ve metritis bulunmaktayken anormal fötüs büyüklükleri de güç doğuma sebep olabilirler (7, 8, 10).

Sunulan olguda güç doğumlara neden olan faktörün doğum kanalının yeteri kadar genişleyememiş olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür. Chinchillaların anestezi ve hipotermiye duyarlılıkları, sindirim sistemi florasının etkilenme olasılıkları, kan kaybına duyarlılıklarından dolayı operatif girişimler risk oluşturmaktadır (11). Bu nedenle doğumu başlatmak için medikal yöntemler denenebilir. Oksitosin (0.2-3 IU) enjeksiyonları tek başına veya kalsiyum preperatları ile uygulanabilir (7). Bu çalışmada oksitosin enjeksiyonlarına gerek duyulmamıştır. Bunun nedeni olarak doğumun başlamasının üzerinden uzun zaman geçmesi, yavruların presentasyon ve pozisyonlarının bilinmemesi gösterilebilir. Dört saatten fazla uzayan olgularda sezaryen uygulanması gerekli olabilen bir

yöntemdir (7). Kliniklerimize getirilen chinchillaların doğumunun başlamasından ortalama 7 saat geçtiği bilinmektedir. Kuroiwa ve Imamichi chinchilla kolonilerinde yaptıkları takip çalışmasında, kolonide ölen 91 hayvanın 23 tanesinin ölümünün neonatal dönemde olduğunu belirtmişlerdir (12).

Sonuç olarak, Cerrahi operasyon sonrasında hiçbir yavru chinchillada ölüm gözlenmezken, sezaryen uygulanan dişilerde herhangi bir patolojik duruma rastlanmamıştır. Sezaryen uygulamasından 1 yıl sonra 1 chinchillada normal doğum gözlenmiştir. Chinchillalarda güç doğum olguları anne ve yavru sağlığı anlamında düşünüldüğünde sezaryen kullanılabilir yöntemdir.

Kaynaklar

1. Donnelly TM, Brown CJ. Guinea pig and chinchilla care and husbandry. Vet Clin Exot Anim 2004; 7: 351-373.
2. Demirkan AÇ, Özdemir V, Türkmenoğlu İ. Şinşila'da (*Chinchilla lanigera*) testis, epididymis ve ductus deferens'in arteriyel vaskularizasyonu. Veteriner Bilimleri Dergisi 2007; 23: 61-65.
3. Hrapkiewicz K, Colby LA, Denison P. Clinical Laboratory Animal Medicine: An Introduction. 4th edition, Iowa: Wiley-Blackwell, 2013.
4. Dzierżanowska GD, Góral K, Głogowski R. The analysis of chinchilla females reproduction (*Chinchilla laniger M.*), on the example of Polish breeding farm. Animal Science 2011; 49: 21-26.
5. Bekyürek T, Liman N, Bayram G. Diagnosis of sexual cycle by means of vaginal smear method in the chinchilla (*Chinchilla lanigera*). Laboratory Animals 2002; 36: 51-60.
6. Dorcas OS. Anesthesia and analgesia in nontraditional laboratory animal species. In: Dennis FK, Sally KW, William JW. (Editors). Anesthesia and Analgesia in Laboratory Animals. California: Academic Press, 1997: 337-378.
7. Burgess ME, Bishop CR. Reproductive physiology, normal neonatology, and neonatal disorders of Chinchillas. In: Lopate C. (Editors). Management of Pregnant and Neonatal Dogs, Cats and Exotic Pets. 1st edition, Iowa: Wiley-Blackwell, 2012: 295-309.
8. Prior JE. Cesarean section in the chinchilla. Vet Rec 1986; 119: 408.
9. Jones AK. Cesarean section in a chinchilla. Vet Rec 1990; 126: 441.
10. Cousens PJ. The chinchilla in veterinary practice. J Small Anim Pract 1963; 4: 199-205.
11. Redrobe S. Soft tissue surgery of rabbits and rodents. Seminars in Avian and Exotic Pet Medicine 2002; 11: 231-245.
12. Kuroiwa J, Imamichi T. Growth and reproduction of the chinchilla-age at vaginal opening, oestrous cycle, gestation period, litter size, sex ratio, and diseases frequently encountered. Exp Anim 1977; 26: 213-222.